

Możliwości wykorzystania zasobów ludzkich z sektora węglowego – elementy sprawiedliwej transformacji”

dr Joanna Kubicka
Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA

Rynek pracy sektora w?glowego

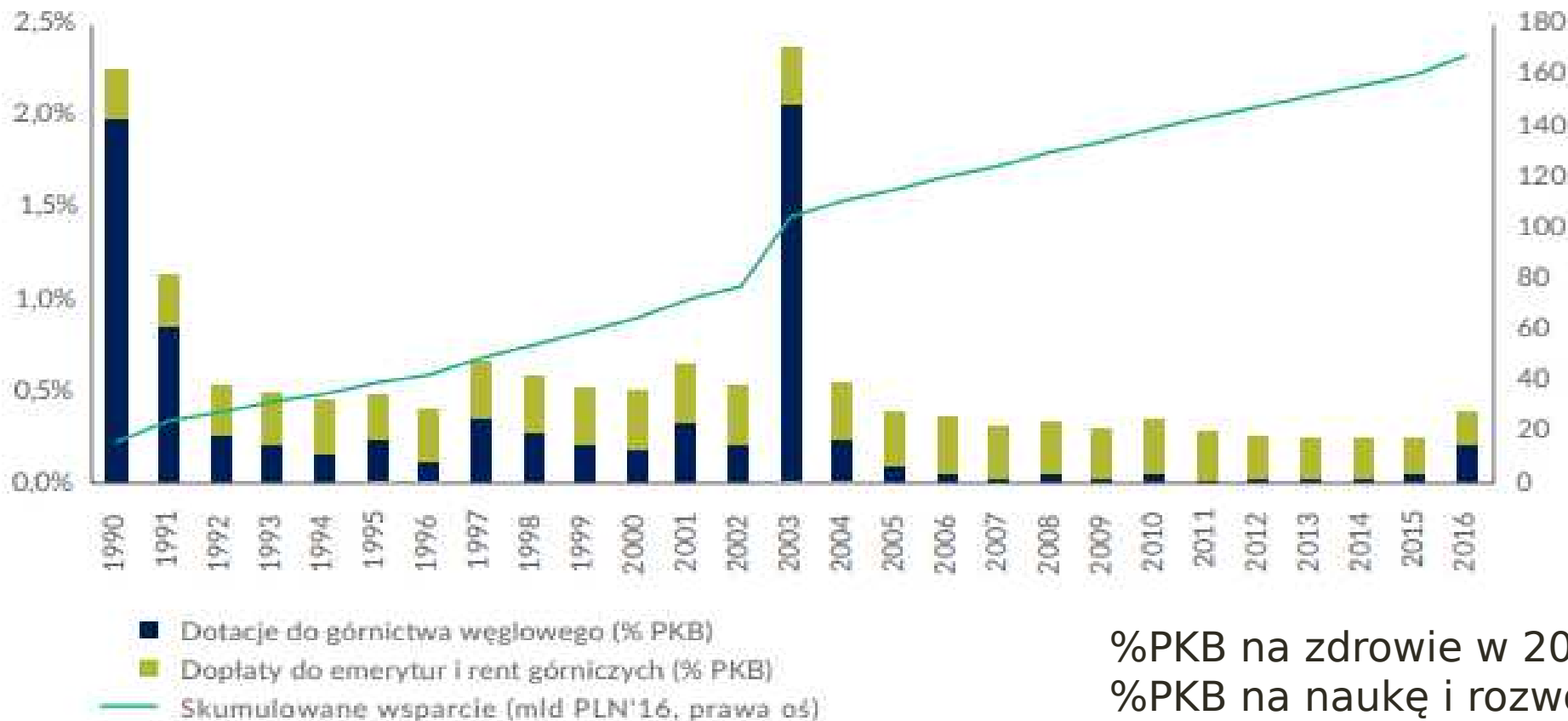
W pierwszym kwartale 2018 roku w ca?ym sektorze górnictwo wydobywczym funkcjonowa?o 128 przedsi?biorstw, w których na dzie? 31. lipca 2018 zatrudnionych by?o 137 ty?. osób.

Liczba ta stanowi jedynie 0,36% wszystkich obywateli i obywaterek Polski.

Od lat odnotowuje si? spadek zatrudnienia w sektorze.

?ród?o: Zatrudnienie i wynagrodzenia w gospodarce narodowej w I pó?roczu 2018 r., 2018.

Dotacje do górnictwa w?glowego oraz dopłaty do emerytur górniczych, 1990–2016 w % PKB oraz skumulowana kwota wsparcia w mld PLN do roku 2016.

%PKB na zdrowie w 2018 r. : około 6%
 %PKB na naukę i rozwój w 2018 r.: około 0.45%

Siedlecka U., Śniegocki A., Wetmańska Z., Ukryty rachunek za węgiel 2017. Wsparcie górnictwa i energetyki węglowej w Polsce - wczoraj, dziś i jutro, Energia, Klimat i Środowisko, Warszawa 2017.

Koszty zewnętrzne (nie wliczane) sektora węglowego

Na liście 10 największych węglowych trucicieli w Europie znalazły się trzy polskie koncerny: PGE, ENEA, ZE PAK. W gronie 30 najbardziej trujących znalazły się kolejne 3 przedsiębiorstwa z Polski.

Firmy te są odpowiedzialne za:

- zgon ponad 1830 osób rocznie
- za 380 000 starconych dni pracy populacji w wieku produkcyjnym
- 2,900 milionów euro - szacunkowy całkowity koszt negatywnego wpływu na środowisko i ludzi

Źródło: Last Gasp: The coal companies making Europe sick, 2018.

Trwanie przy obecnej sytuacji generuje szereg ryzyk, nie tylko środowiskowych:

- utrata dotychczasowej przewagi konkurencyjnej firm spowodowana wzrostem ceny prądu (zasadniczego surowca, nie tylko dla produkcji ale i dla IT).
- utrata nowych zleceń jako podwykonawcy, z powodu niemożności spełnienia wymagań standardów np. ISO
- niemożliwość rywalizowania o kontrakty, realizowane w ramach „zielonych zamówień publicznych”
- emigracja kapitału ludzkiego do bogatszych, stabilniejszych i „mądrzejszych” gospodarek
- pogłębiające się dalsze braki na rynku pracy spowalniające rozwój innych branży, które tracąc rentowność będą ograniczać produkcję, przez co zmniejszać zatrudnienie
- koszty finansowe związane z absencją pracowników z powodu choroby, przekładające się na zmniejszenie efektywności działalności

Sprawiedliwa transformacja

transformacja energetyczna (przebudowa scentralizowanego systemu energetycznego w kierunku produkcji rozproszonej czystej energii), która uwzględnia potrzeby i interesy, nie tylko gospodarki czy państwa, ale przede wszystkim pracowników zatrudnionych w sektorze węglowym oraz pozostałych obywateli.

Jej początkiem powinien być otwarty i szczery dialog z wieloma interesariuszami, zakończony kompleksowym planem działań wdrożonym z wieloma partnerami również społecznymi

Istnieje? Możliwość ku sprawiedliwej transformacji

- obecnie panuje inna sytuacja gospodarczo - społeczna w Polsce niż w latach 90' tych
- rekordowo niska liczba osób bez zatrudnienia, niedobory zasobów pracy wśród przedsiębiorstw
- duża wiedza na temat metod i technik udanych transformacji, przeprowadzonych w innych regionach węglowych
- środki finansowe na realizację zmian oraz pokrycie innych kosztów społecznych między innymi ze środków Unii Europejskiej

Zmiana poprzez Ograniczenie rozwoju sektora w?glowego:

- Zakończenie edukacji w zakresie wydobywania węgla na wszystkich poziomach szkolnictwa.
- Ograniczenie zatrudnienia w sektorze. Zasada, że przy rekrutacji wykorzystuje się zasoby wewnętrzne sektora.
- Rozwój innych sektorów, które są na fali wzrostowej.

Zmiana poprzez Przekwalifikowanie kadr

- Właściwe zdefiniowanie zapotrzebowania rynku pracy na kompetencje.
- Opracowanie spójnego planu rozwoju zawodowego górników, z uwzględnieniem indywidualnych programów szkoleniowych i kursów zawodowych.
- Współpraca z najlepszymi uczelniami i szkołami zawodowymi oraz firmami szkoleniowymi.
- Dotacje dla firm, które samodzielnie przekwalifikują pracowników.
- Świadczenia pracownicze i instrumenty polityki społecznej umożliwiające pracownikom udział w szkoleniach

Zmiana poprzez Rozwój sektora odnawialnych technologii i wzrost efektywności energetycznej

- Bezpłatne profesjonalne szkolenia w zakresie wymaganych do tego kompetencji dla osób z sektora węglowego, chcących się przekwalifikować.
- Dotacje i wsparcie dla start-upów oraz firma rozwijających się w tym obszarze.
- Dotacje dla firm, które zatrudniają pracowników z sektora węglowego.
- Skuteczna współpraca gminy z inwestorami w zakresie stworzenia nowych fabryk, zakładów lub centrów usługowych, między innymi: strefy ekonomiczne, klastry przedsiębiorczości

Dziękuję za uwagę